



fot. Dachprofil 2

BLACHY

na

DACHY

Blaszane pokrycia dachów znane są już od wieków. Kiedyś była to głównie szlachetna blacha miedziana, spotykało się również dachy pokryte ołowiem. Potem przez kilka dziesięcioleci królowały stalowe, ocynkowane blachy płaskie. Bezpośrednio po ułożeniu wyglądały atrakcyjnie, niestety dosyć szybko stawały się brudno-rdzawe. Co gorsza, wytwarzane bez przestrzegania rygorów technologicznych, bardzo łatwo poddawały się korozji. Współcześnie wytwarzane i oferowane pokrycia z blach ze swoimi protoplastami nie mają wiele wspólnego. Są trwałe i atrakcyjne.

Opracowanie: Anna Grocholska

Blachy dachowe zaliczamy do pokryć lekkich. Tego typu materiały pokryciowe obejmują dwie grupy wyrobów: **blachy płaskie** i **tłoczone (blachodachówki)**. Pierwsze wymagają sztywnego, szczelnego i równego podkładu. Do niedawna wykonywany był on z desek łączonych na pióro i wpust. Obecnie najczęściej stosuje się rozwiązanie tańsze – płytę wiórową V-100 lub OSB, albo sklejkę wodoodporną. Blachodachówki jako pokrycie sztywniejsze układa się na ruszcie z łąt i kontrłąt (z folią FWK – wstępnego krycia).

Wśród pokryć dachowych niewątpliwie najbardziej efektowne są blachodachówki. Nadal jednak stosuje się blachy trapezowe i płaskie stalowe, aluminiowe, tytanowo-cynkowe i miedziane. Z tych ostatnich produkuje się również blachodachówki.

Blachodachówki

Nazwa „blachodachówki” bierze się stąd, że arkusze blachy mają wytłoczenia upodabniające je do tradycyjnych dachówek ceramicznych **1**. Wymiary arkuszy to: szerokość ok. 1 m, długość różna, ale ze względów transportowych nie powinna przekraczać 6 m.

Są to blachy o rdzeniu stalowym, powlekane kilkoma warstwami zwiększającymi trwałość **2**. Warstwa wierzchnia ma znaczenie dekoracyjne i ochronne – wykonywana jest z materiałów takich, jak lakier poliesterowy, akrylowy, plastizol, pural. Wykończenie może być matowe, półmatowe lub z połyskiem. Oferta kolorystyczna jest bardzo bogata, zawiera wiele odcieni brązu, czerwieni, a także kolor grafitowy.

Blachodachówki produkowane są w arkuszach o różnej wielkości. Im mniejsze arkusze, tym mniej powstaje odpadów podczas docinania blach do kształtu konkretnego dachu. Coraz więcej producentów wykonuje blachodachówki na zamówienie, co pozwala w ogóle wyeliminować odpady. Niektóre blachodachówki mają budowę panelową, dzięki czemu po docięciu arkusza można wykorzystać odpad do wykonania następnego rzędu pokrycia.

Wśród blachodachówek wyjątek stanowią **panele samonośne** (prod. Plannja Regola), których konstrukcja pozwala na wyeliminowanie łąt podczas przygotowy-



1 Blachodachówka wygląda bardzo efektywnie (fot. Bud-Mat)

wania poszycia dachu **3**. Wytłoczona wzdłuż każdego arkusza stalowa łąta nośna oraz łąty montażowe pozwalają na układanie tego pokrycia bezpośrednio na krokwiach.

Większość producentów blachodachówek oferuje kompletne systemy, pozwalające na wykonanie całego dachu z tego samego materiału i w tym samym kolorze. W skład systemów wchodzi szeroka gama akcesoriów i elementów uzupełniających. Należą do nich m.in. kalenice, gąsior, wiatrownice, łapacze śniegu i kalenice wentylacyjne. Uzupełnieniem często są systemy rynnowe, które można dopasować kolorystycznie do pokrycia dachu **4**.

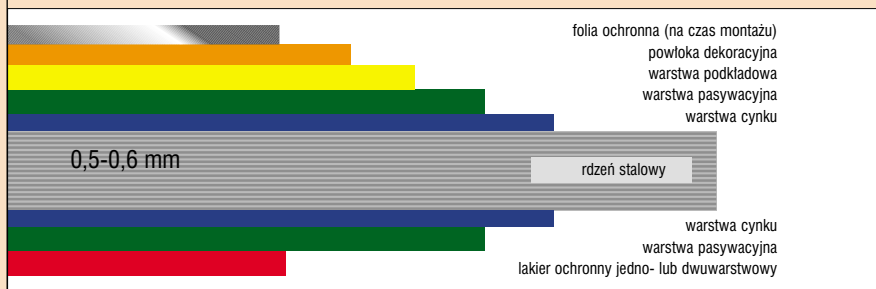
Szczególną grupę blachodachówek stanowią blachodachówki kompozytowe **5**. Na blachę powleczonej kilkoma warstwami ochronnymi nakładana jest tzw. posypka z różnych materiałów. I tak kruszywo skalne upodabnia pokrycie do naturalnego łupka i gontu, zaś granulata ceramiczna do tradycyjnej dachówki. Posypka jest pokryta żywicą akrylową z dodatkiem środków grzybobójczych. Chropowata powierzchnia sprawia, że w lecie padające na dach promienie słoneczne ulegają rozproszeniu, zmniejszając stopień nagrzewania się dachu, zimą zaś dzięki większej przyczepności utrudnia zsuwanie się śniegu. Niestety blachodachówki kompozytowe są bardzo drogie.

Blachodachówki nadają się do krycia dachów o nachyleniu połaci 14-80°. Nieprzyjemny odgłos padającego deszczu można wyciszyć układając izolację cieplną, która działa również jako akustyczna.

Blachy

Jest to duża grupa blach stalowych oraz blachy z rdzeniem aluminiowym, a także tytanowo-cynkowe i miedziane.

BRAK REKLAMY

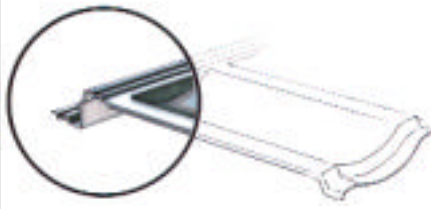


2 Przekrój wielowarstwowej blachy stosowanej w blachodachówkach

Przy transporcie blach powlekanych trzeba szczególnie uważać, aby nie uszkodzić warstw ochronnych, gdyż w tym miejscu powstaną ogniska korozji. Niektórzy czolowi producenci powlekają arkusze folią ochronną, którą usuwa się po zamocowaniu pokrycia.

Fachowcy zalecają, aby blachy ciąć tylko nożycami tzw. wibracyjnymi (fachowe określenie to „nibler”), gdyż nie powodują one rozgrzewania się blachy podczas cięcia i co za tym idzie nie uszkadzają powłok ochronnych.

Wszystkie blachy mocuje się samowiercącymi wkrętami (typu „farmer”). Mają one uszczelkę z gumy EPDM, odporną na promieniowanie UV i zmiany temperatury oraz podkładkę z aluminium. Jeśli wkręt jest prawidłowo zamocowany, uszczelka powinna wystawać ponad podkładkę.



3 Panele samonośne; w kółku widoczny nośny profil stalowy (fot. Plannja Regola)

4 Kolor rynien może być taki sam jak barwa pokrycia (fot. Rautaruukki Polska)



Blachy stalowe – produkowane są płaskie i trapezowe blachy ocynkowane lub powlekane alucynkiem **6**. Ich grubość wynosi 0,4-1,2 mm. Gruba warstwa cynku powoduje samoczynne zamykanie się nawet dość głębokich rys. Blachy są powlekane warstwami pasywacyjną i podkładową. W tej grupie droższe są blachy z warstwą wykończeniową, niewymagające malowania. Blachy z alucynkiem są trwalsze i odporne na agresywne chemicznie środowisko. Dlatego zaleca się stosowanie ich na terenach nadmorskich i w miejscach, gdzie powietrze jest silnie zanieczyszczone.



5 Blachodachówka z posypką (fot. Tuplex)

Blachy stalowe i aluminiowe powlekane są produkowane jako płaskie, faliste i trapezowe – o różnej wysokości i kształcie przetłoczeń 7. Blachy profilowane często mają wytłoczony rowek kapilarny, który ułatwia odprowadzenie wody z połączy dachu. Stal i aluminium stanowią jedynie rdzeń blachy, który jest pokryty obustronnie warstwami ochronnymi, a z wierzchu warstwą dekoracyjną i ochronną. Warstwa dekoracyjna może mieć różnorodne kolory, w tym także np. żółty, zielony, niebieski. Warstwa ochronna może być wykonana z lakieru poliestrowego, plastizolu lub puralu. Wykończenie może być matowe, półmatowe lub z połyskiem, jednak jest to uzależnione od materiału, z jakiego została wykonana warstwa wierzchnia.

Blachy są produkowane w arkuszach o różnej wielkości, ale niektórzy produ-

Trwałość i waga pokryć z blachy

Nazwa materiału	Trwałość (lata)	Waga (kg/m ²)
blacha stalowa ocynkowana	30-50	4-14,6 (na wagę duży wpływ mają przetłoczenia)
blacha stalowa z alucynkiem	50-100	4,3-5
blacha tytanowo-cynkowa	80-150	do 5
blacha miedziana	do 300	4,9-5,3
blacha aluminiowa	70	1,6-2,9
blachodachówki powlekane	30-50	5-15
blachodachówki kompozytowe	ok. 50	7

cenci wykonują je na zamówienie, co likwiduje problem odpadów.

Blachy cynkowo-tytanowe – produkowane są jako blachy płaskie, mają grubość 0,5-1,0 mm i są pokrywane powłokami poliestrowymi lub sztuczną patyną, co zwiększa ich trwałość.

Blachy miedziane – są plastyczne i odporne na korozję, a wytwarzająca się z czasem patyna dodatkowo chroni pokrycie. Produkowane są jako płaskie oraz blachodachówki, a także małowymiarowe płytki w kształcie rybiej łuski, rombu, prostokąta czy łupka. Blacha oksydowana (kolor brązowy) i ocynowana (kolor szary) nie pokrywa się zieloną patyną. Niestety blachy miedziane są bardzo drogie, przez co znajdują zastosowanie przede wszystkim do krycia obiektów zabytkowych. Oprócz pokryć z miedzi wykonuje się obróbki blacharskie i ozdoby dachowe. **Uwaga: jeśli deskowanie jest wykonane z drewna liściastego, blacha miedziana powinna być oddzielona od niego zbrojoną folią paroprzepuszczalną lub specjalną matą.** Blacha miedziana

może być mocowana tylko wkrętami miedzianymi lub ze stali nierdzewnej. Również obróbki i rynny z innych materiałów będą sprzyjały korozji pokrycia.

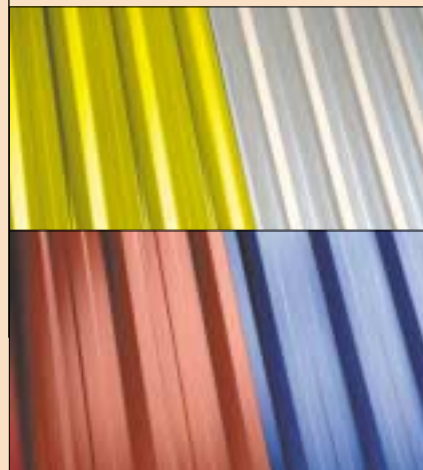
Montaż blach dachowych

Ze względu na powłoki ochronne stosowane na znakomitej większości blach dachowych, do ich cięcia nie wolno jest używać szybkoobrotowych tarcz tnących (a jedynie nożyce ręczne lub elektryczne). Powstająca podczas obróbki wysoka temperatura powodowałaby lokalne uszkodzenie lub zniszczenie warstw cynku i tworzyw sztucznych. W miejscach tych natychmiast pojawia się korozja. Ewentualne zadrapania powłok ochronnych należy natychmiast eliminować nanosząc specjalny lakier do zaprawek.

Blachodachówki należy mocować do podłoża wyłącznie przy pomocy specjalnych blachowkrętów systemowych. Elementy te mają główki dopasowane kolorystycznie do barwy danego pokrycia. Dodatkowo, wyposażono je w specjalne uszczelki z gumy samowulkanizującej. Dzięki nim możliwe jest uszczelnienie szpar na styku blacha-wkręt.

Inforynek – patrz strona 88.

7 Stalowa powlekana blacha trapezowa może mieć różne kolory (fot. Bud-Mat)



6 Blacha płaska stalowa, obustronnie ocynkowana (fot. Lindab)